

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika (www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2351412_RegNr_eAN2-367-999/2025

<http://www.infolex.lt/tp/2351412>

Administracinio nusižengimo byla Nr. eAN2-367-999/2025

Teisminio proceso Nr. 4-13-3-00093-2025-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 12.12; 12.19.1; 21.11.10.

Kauno apygardos teismas

N u t a r T I s

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2025 m. lapkričio 27 d.

Kaunas

Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėja Daina Dyburienė,

apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos atstovo I. K. apeliacinį skundą **dėl Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų 2025 m. rugsėjo 29 d. nutarties,**

Teismas

n u s t a t ė :

1. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Institucija) 2025 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. (duomenys neskelbtini) (ROIK: (duomenys neskelbtini)) (toliau – ir Nutarimas) M. A. (toliau – ir Pareiškėjas) nubaustas pagal Lietuvos Respublikos administracinio nusižengimo kodekso (toliau – ir ANK) 256 straipsnio 5 ir 7 dalis ir 264 straipsnio 1 dalį 430 Eur bauda.

2. Institucijos nutarimą pareiškėjas M. A. apskundė apylinkės teismui, prašydamas jį panaikinti ir administracinio nusižengimo teiseną nutraukti. Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartimi Pareiškėjo skundas tenkintas - panaikintas Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2025 m. birželio 17 d. nutarimas Nr. (duomenys neskelbtini) (ROIK: (duomenys neskelbtini)) ir administracinio nusižengimo teiseną nutraukta.

3. Apeliaciniame skunde Institucijos atstovas prašo panaikinti Alytaus apylinkės teismo 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartį ir palikti galioti Institucijos 2025 m. birželio 17 d. nutarimą.

3.1. Institucijos atstovo nuomone, teismas, nutraukdamas administracinę teiseną M. A. atžvilgiu, netinkamai įvertino byloje esančius duomenis, nesigilino į tai, kad darbai atlikti ne jam priklausančioje, bet valstybinėje žemėje, Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje, vandenyje ir saloje, nesiėmė pakankamų veiksmų tam, kad būtų pašalintos visos byloje kylančios abejonės, todėl padarė esminį proceso pažeidimą ir priėmė nepagrįstą sprendimą.

3.2. Skunde teigia, jog tiek Protokole, tiek Nutarime yra konkrečiai nurodyta, ką M. A. pažeidė, tačiau teismas koncentravosi tik į salą ir jos užpylimą. Tuo tarpu liko neįvertinta, jog darbai atlikti valstybei priklausančioje žemėje, Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir pačioje Nemuno upėje.

3.3. Nesutinka, kad nutarime nenurodyta, kokio įstatymo normos buvo pažeistos, nenurodyta, kokius leidimus kokiems darbams buvo būtina gauti ir todėl nuo tokio kaltinimo administracinė atsakomybė traukiamas asmuo negalėjo tinkamai gintis.

3.4. Pažymi, kad ANK 256 straipsnyje ir ANK 264 straipsnyje įtvirtintos normos yra nukreipiančiosios (blanketinės), o tai reiškia, kad administracinio nusižengimo objektyvieji požymiai yra nurodyti kitame ar kituose aplinkos apsaugą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Be to, šiuose straipsniuose įtvirtintos nusižengimo sudėtys yra formalios.

3.5. Nurodo, kad priimant Nutarimą buvo išsamiai nurodyta, kokias teisės normas M. A. pažeidė, detalizuoti administracinio nusižengimo objektyvieji požymiai, kurie nurodyti aplinkos apsaugą reglamentuojančiuose teisės aktuose, įvertinti visi rašytiniai duomenys. Tuo tarpu pirmosios instancijos teismas, priimdamas skundžiamą nutartį, Nutarimo ir jame išdėstytų aplinkybių nevertino ir rėmėsi tik administracinė atsakomybė traukiamo asmens paaiškinimu.

3.6. Teigia, kad M. A. prieš tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio sklypo dalį turėjo elgtis atsakingai ir rūpestingai, pasidomėti, kokių leidimų jam reikia atliekant žemės stumdymo darbus ne tik savo sklype, bet ir valstybei priklausančioje žemėje, Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje. Juo labiau, iš Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo apie Pareiškėjui priklausančią sklypą matyti, kad jame, be kita ko, nustatyta teritorija, kurioje taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Pasak skundo autoriaus, tai patvirtina, kad aptariamam žemės sklypui specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymas buvo nustatytas ir apie tai buvo žinoma administracinė atsakomybė traukiamam asmeniui, tačiau pastarasis jomis nesivadovavo.

3.7. Pažymi, kad Institucija, gavusi skundą ir atlikusi patikrinimą, nebeturėjo galimybes nustatyti kokia situacija buvo iki M. A. atliktų savavališkų žemės tvarkymo darbų, nes valstybinėje žemėje, Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje,

vandenyje ir saloje matėsi grunto išpylimo ir lyginimo žymės. Tačiau Institucija nustatė, jog gruntą, supiltą iš Nemuno upės, lygino M. A. (bylos nagrinėjimo metu jis to neneigė), o tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo dalį tuo pačiu atliko darbus ir valstybinėje žemėje, Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje.

3.8. Nurodo, kad pagal 2025 m. vasario 20 d. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės skyriaus atliktų darbų matavimo ataskaitą, Nemuno upėje yra natūrali sekluma (sala), kurios bendras plotas 819.55 m² (duomenys iš VŠĮ SSVA administruojamo Georeferencinio pagrindo kadastro duomenų rinkinio). Atlikus matavimus nustatyta, kad sala užpilta 631.33 m² plote, taip pat, Nemuno upės vagoje sujungiant natūralią salą su krantu į upės akvatoriją supilto grunto (pusiasalio) plotas 856.93 m².

4. Atsiliepime į apeliacinį skundą pareiškėjas M. A. prašo palikti Alytaus apylinkės teismo 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartį nepakeistą, o Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos apeliacinį skundą atmesti.

4.1. Nurodo, jog Institucijos Protokole ir Nutarime nurodyti pažeistų teisės aktų straipsniai ir dalys, tačiau nebuvo suformuotas kaltinimas administracinio nusižengimo padarymu, todėl Pareiškėjas neturėjo galimybės gintis.

4.2. Pažymi, kad M. A. dar prieš administracinės bylos nagrinėjimą pateikė paaiškinimą, kad neaišku kokias duomenimis ir (ar) kriterijais buvo vertinami reljefo ir (ar) žemės paviršius pakeitimai, taip pat pateikė ortofoto nuotraukas, iš kurių matyti, kad Nemuno upėje buvusi sala jau anksčiau susijungusi su krantu ir jokios atskiros salos nėra. Tačiau Institucija priimdama Nutarimą šių aplinkybių nenagrinėjo ir byloje kylančių prieštaravimų nepašalino.

4.3. VŠĮ Statybos sektoriaus vystymo agentūra patikslino www.geoportal.lt duomenis, iš kurių matyti, kad nėra atskiros salos, todėl nurodyti kaltinimai, kad atliekant žemės tvarkymo darbus valstybinėje žemėje Nemuno upės vagos 856,93 m² sujungiant su pakrante ir esamos salos Nemuno upės vagoje užpildamas – užstumdydamas žemėmis, kur tokie darbai vykdyti 631,33m² sklypas, yra nepagrįsti. Šie duomenys buvo pateikti teismui nagrinėjant bylą, tačiau Institucija netikrino ir nenagrinėjo šių aplinkybių, t. y. nenagrinėjo ir nevertino prieštaravimų dėl salos buvimo faktinės padėties, o tik rėmėsi 2025 m. vasario 20 d. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės skyriaus atliktų darbų matavimo ataskaita.

Teismas

k o n s t a t u o j a :

Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos apeliacinis skundas tenkintinas iš dalies.

5. Pagal ANK 652 straipsnio 1 dalį apygardos teismas, nagrinėdamas bylą dėl apeliacinio skundo administracinio nusižengimo byloje, patikrina priimto nutarimo (nutarties) teisėtumą ir pagrįstumą.

6. Aukštesnės instancijos teismas, susipažinęs su apeliacinio skundo, atsiliepimo į jį argumentais, skundžiamoje teismo nutartyje išdėstytais motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, Institucijos Nutarimu ir jame nurodytomis aplinkybėmis, įvertinęs byloje surinktus įrodymus bei šiai bylai teisingai išspręsti aktualias teisės aktų nuostatas, konstatuoja, kad Institucijos skundas dalyje dėl pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria panaikinta Nutarimo dalis dėl administracinės atsakomybės pagal ANK 264 straipsnio 1 dalį taikymo M. A. atžvilgiu ir administracinės atsakomybės teiseną nutraukta, pagrįstas.

Dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 264 straipsnio 1 dalyje, padarymo

7. ANK 264 straipsnio 1 dalyje nustatyta administracinė atsakomybė už paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ar pakrančių apsaugos juostų apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimą. Už nurodyto administracinio nusižengimo padarymą atsako juridinių asmenų vadovai ar kiti atsakingi asmenys. Sutiktina su skundo argumentu, kad ANK 264 straipsnyje įtvirtinta norma yra nukreipiančioji (blanketinė), o tai reiškia, kad administracinio nusižengimo objektyvieji požymiai yra nurodyti kitame ar kituose vandens apsaugą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Be to, paminėtame straipsnyje įtvirtinto nusižengimo sudėtis yra formalioji, o tai reiškia, kad atsakomybei kilti pakanka nustatyti paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ar pakrančių apsaugos juostų apsaugą ir naudojimą reglamentuojančio teisės akto pažeidimą.

8. Saugomų teritorijų sistemą sudaro įvairios saugomų teritorijų kategorijos, tarp jų – ekologinės apsaugos prioriteto teritorijos, kurioms priskiriamos ekologinės apsaugos zonos (Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 3 punktą (2023 m. birželio 29 d. įstatymo redakcija)). Vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatymo 18 straipsnio 2 dalies 1 punktu, pagal apsaugos pobūdį bendrosios ekologinės apsaugos zonoms, be kita ko, priskiriamos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos. To paties įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje detalizuoti tikslai, kurių siekiant prie paviršinių vandens telkinių išskiriamos apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos. Šioje dalyje nustatyta, jog tam, kad į vandens telkinis nepatektų pavojingų medžiagų, vandens telkinių krantai būtų apsaugoti nuo erozijos, būtų užtikrintas vandens telkinių pakrančių ekosistemų stabilumas, išsaugota migracinių koridorių funkcija, saugomas vandens telkinių pakrančių gamtinis kraštovaizdis ir jo estetinės vertybės, sudarytos palankios sąlygos rekreacijai, užtikrinta visuomenės teisė naudotis vandens telkiniais ir eiti jų pakrantėmis, išskiriamos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, o paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos dalyje prie vandens telkinio nustatoma pakrantės apsaugos juosta. Saugomose teritorijose žemės ir kito nekilnojamojo turto savininkai, naudotojai bei valdytojai, kiti asmenys privalo laikytis įstatymų ir kitų teisės aktų, teritorijų planavimo dokumentuose toms teritorijoms nustatytų, taip pat Nekilnojamojo turto registre įregistruotų veiklos apribojimų ir reikalavimų (Saugomų teritorijų įstatymo 32 straipsnio 9 dalis). Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnyje (2023 m. gruodžio 19 d. įstatymo redakcija), reglamentuojančiame žemės savininkų ir kitų naudotojų pareigas, nustatyta, kad žemės savininkai ir kiti naudotojai, be kita ko, privalo laikytis žemės sklypui Lietuvos Respublikos specialiujų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytų specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, teritorijų planavimo dokumentuose ir žemės valdos projektuose nustatytų reikalavimų (2 punktas).

9. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas yra pagrindinis specialiausias žemės naudojimo sąlygas, jų nustatymo tvarką ir kitus su tuo susijusius klausimus reglamentuojantis teisės aktas. Šio įstatymo tikslas – užtikrinti visuomenės sveikatos saugą, šiame įstatyme nurodytų objektų ar veiklos apsaugą nuo neigiamų veiksnių ar poveikio, valstybės saugumą, aplinkos ir viešojo intereso apsaugą šiame įstatyme nurodytose teritorijose

(SŽNSĮ 1 straipsnis (2023 m. gruodžio 14 d. įstatymo redakcija)). Pagal SŽNSĮ 2 straipsnio 41 dalį, specialiosios žemės naudojimo sąlygos – šiame įstatyme nustatyti nurodytose teritorijose taikomi ūkinės ir (ar) kitokios veiklos apribojimai, priklausantys nuo geografinės padėties, gretimybių, pagrindinės žemės naudojimo paskirties, žemės sklypo naudojimo būdo, vykdomos konkrečios veiklos, statinių, nekilnojamojo kultūros paveldo ir aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos saugos, valstybės saugumo ir viešojo intereso poreikių.

10. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo VI skyriuje „Ekologinės apsaugos zonos, gamtos išteklių“ įtvirtintame 100 straipsnyje, reglamentuojančiame specialiąsias žemės naudojimo sąlygas paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose, nustatyta, kad paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juostose, inter alia (be kita ko), draudžiama: vykdyti žemės darbus, keisti kranto liniją, reljefą ir žemės paviršių, išskyrus atvejus, kai žemės darbai vykdomi ir (ar) kranto linija, reljefas ar žemės paviršius keičiamas: a) statant ir (ar) įrengiant šio straipsnio 4 punkto a–e papunkčiuose nurodytus statinius ir (ar) įrenginius; b) taikant esamų statinių apsaugos nuo potvynių, erozijos prevencijos ar jos padarinių šalinimo priemones; c) atliekant paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbus pagal aplinkos ministro patvirtintus Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimus (3 punktas).

11. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad M. A., 2025 m. sausio mėn. (tiksliai data nenustatyta) tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo dalį, adresu (duomenys neskelbtini), (unikalus daikto Nr. (duomenys neskelbtini)) tuo pačiu atliko darbus ir valstybinėje žemėje (neturint teisės aktų nustatyta tvarka išduoto leidimo) Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje. Sutiktina su apeliacinio skundo argumentu, jog pirmosios instancijos teismas nevertino šių aplinkybių, akcentuodamas tai, jog Institucija Nutarime nenurodė, kokius leidimus ir kokiems darbams būtina gauti, todėl nuo tokio kaltinimo negalima gintis. Aukštesnysis teismas nesutinka su tokia apylinkės teismo išvada, kadangi byloje esantys duomenys patvirtina, kad kaltinimas M. A. už ANK 264 straipsnio 1 dalyje numatyto administracinio nusižengimo padarymą buvo suformuluotas tinkamai ir suprantamai, nurodant konkrečius jo veiksmis pažeistus teisės aktus.

12. Tai, kad M. A. atliko darbus jam nepriklausančioje valstybinėje žemėje, be Institucijos Nutarimo patvirtina ir kiti administracinio nusižengimo byloje esantys rašytiniai įrodymai, t. y. Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (duomenys neskelbtini) valdybos (duomenys neskelbtini) aplinkos apsaugos skyriaus 2025 m. sausio 21 d. apžiūros aktas Nr. (duomenys neskelbtini), kuriame nurodyta, kad ties žemės sklypu, kurio adresas (duomenys neskelbtini) (unikalus daikto Nr. (duomenys neskelbtini)), yra atlikti Nemuno pakrantės ir vandens telkinio darbai, įrengta įvažė į Nemuną, supiltas pylimas į Nemuno upę, kanalizacija (duomenys neskelbtini) upelio vaga, taip pat vykdomi darbai galimai mišku apaugusioje teritorijoje (unikalus daikto Nr. (duomenys neskelbtini)) Taip pat, 2025 m. kovo 13 d. paaiškinime D. S. nurodė, kad šių metų pradžioje M. A. jį pasamdė atlikti žemės lyginimo darbus pramogų parke (duomenys neskelbtini). Valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija (toliau – VVKD), gilindama Nemuną, iškastinį gruntą dėdavo ant kranto, kurį jis su ekskavatoriumi palygino. Taip pat, jis su savo turimu ekskavatoriumi nušlaitavo Nemuno pakrantę. Visą gruntą, esantį krante, išlygino „(duomenys neskelbtini)“ buldozeris. Vietą, skirtą įsileisti valtims, D. S. nurodė tik padailinęs, kadangi didžioji dalis buvo jau padaryta. Darbus atlikęs pagal M. A. nurodymus. Iš šių D. S. paaiškinimų matyti, kad iš tiesų buvo atliekami žemės tvarkymo darbai Nutarime nurodytu adresu, ir jie buvo atliekami Pareiškėjo iniciatyva. Taigi, tokių darbų atlikimą patvirtina ir kiti byloje esantys duomenys.

13. Pažymėtina, kad ir pats M. A. neneigia atlikęs pirmiau paminėtus byloje nustatytus veiksmus jam nepriklausančioje valstybinėje žemėje, paaiškindamas, kad jis atliko tik pakrantės žemės paviršiaus lyginimo darbus, nepakeisdamas reljefo ir (ar) žemės paviršiaus, natūralaus hidrografinio tinklo. Taip pat, M. A. teigimu, jo veiksmų pasekmėje vietomis galimai buvo sunaikinta ir (arba) sužalota žolinė augalija. Antai 2025 m. vasario 10 d. paaiškinime M. A. nurodė, kad grįžęs į Lietuvą pastebėjo, jog visa pakrantė buvo užversta gruntu iš Nemuno. Tuomet nedelsdamas susisiekęs su VVKD darbų vadovu, kuris jį informavo, kad jie neplanuoja sutvarkyti bei išlyginti teritorijos, tai esą paties Pareiškėjo atsakomybė, arba teks laukti ledonešio, kuris išlygins krantinę. Tokia pati situacija susiklostė ir kitose vietose, kur buvo vykdomi Nemuno valymo darbai. Tikrai nepagalvojęs, kad norint sutvarkyti taip paliktą netvarkingą grunto sankaupą, reikalingas specialus leidimas. Pasitelkęs techniką, savo lėšomis išlyginęs pakrantę, kad anksti pavasarį galėtų apsėti žole. 2025 m. kovo 19 d. paaiškinime Pareiškėjas nurodęs, jog Nemuno pakrantės žemės lyginimo darbus atliko pats, lygino pakrantę ten, kur VVKD pripylė gruntą iš Nemuno upės. Galimai išlyginęs ir valstybei priklausančiame sklype pakrantę, norėdamas, kad būtų gražu ir tvarkinga. 2025 m. birželio 16 d. paaiškinime M. A. taip pat patvirtinęs, kad atliko pakrantės žemės paviršiaus lyginimo darbus. Pirmosios instancijos teismo posėdžio metu Pareiškėjas nurodė, kad Vandens kelių direkcija valė Nemuno upės vagą, iškasė gruntą iš Nemuno ir supylė pakrantėje. Jis lygino gruntą ir tuo pačiu palygino valstybei priklausančią salą, ji buvo sujungta, jis jos specialiai neužpildinėjo. Jis atlikinėjo visus darbus su buldozeriu, visus darbus nuo pakrantės stumdymo.

14. Iš nagrinėjamoje byloje esančio Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės išrašo apie sklypą, esantį (duomenys neskelbtini), kadastrinis Nr. (duomenys neskelbtini), (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), matyti, kad žemės sklype, be kita ko, nustatytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, neįregistruota NTR – paviršiniai vandens telkiniai, paviršinių vandens telkinių paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostos, paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos. Šie įrašai galioja nuo 2023 m. sausio 1 d., jų įregistravimo pagrindas – 2019 m. birželio 6 d. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas Nr. XIII-2166 ir 2019 m. gruodžio 19 d. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymas Nr. 3D-711. Tai patvirtina, kad M. A. priklausančiame žemės sklypui buvo nustatytos teritorijos, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos ir apie tai buvo žinoma administracinėn atsakomybėn patrauktam asmeniui. Todėl Pareiškėjui turėjo būti suprantama, jog tvarkant žemės sklypą, kuris jam nepriklauso ir kuriame nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, neabejotinai reikalingi teisės aktų nustatyta tvarka gauti leidimai.

15. M. A. atliktus darbus valstybinėje žemėje patvirtina ir liudytojų, apklaustų pirmosios instancijos teisme, parodymai - Institucijos atstovas M. V. paaiškino, kad atvykus jau matėsi pakrantės vėžos, stumdyta pakrantė; B. V. nurodė, kad matosi, kad darbai yra atlikti valstybinėje žemėje, ar tai buvo Nemuno upės vaga ar tai, kaip aiškina, kad gali būti sujungta su krantu, bet yra Nemuno upės apsaugos juosta, kurioje griežtai draudžiama užsiimti ūkine veikla; M. Z. paaiškino, kad kai atvyko apžiūrėti teritoriją pamatė, kad viskas išstumdyta, buvo išlygintas smėlis.

16. Institucijos Nutarime nurodyta, jog M. A., tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo dalį, tuo pačiu atliko darbus ir valstybinėje žemėje (neturint teisės aktų tvarka išduoto leidimo) Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje. Tame pačiame Nutarime nurodyta, kad Pareiškėjas minėtais veiksmais pažeidė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnio 7 punkto reikalavimus bei Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 9 straipsnio reikalavimus, dėl ko jis buvo patrauktas

administracinę atsakomybę pagal ANK 264 straipsnio 1 dalį. Atsižvelgiant į tai, jog valstybinėje žemėje, kurioje M. A. atliko darbus, nustatyta paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta, šiuo atveju aktuali ANK 264 straipsnio 1 dalies blanketinė norma nukreipia į teisės aktą, kuriame nurodyti atvejai, kada leidžiama vykdyti žemės darbus, keisti kranto liniją, reljefą ir žemės paviršių, t. y. minėtą Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 100 straipsnį. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjo atlikti žemės tvarkymo darbai valstybinėje žemėje, kurioje nustatyta paviršinių vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta, neatitinka įstatyme numatytų išimčių, kada tokius darbus leidžiama atlikti, t. y. nebuvo statomi ir (ar) įrengiami Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 100 straipsnio 4 punkto a–e papunkčiuose nurodyti statiniai ir (ar) įrenginiai; nebuvo taikomos esamų statinių apsaugos nuo potvynių, erozijos prevencijos ar jos padarinių šalinimo priemonės; nebuvo atliekami paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbai pagal aplinkos ministro patvirtintus Paviršinių vandens telkinių tvarkymo reikalavimus. Todėl šiuo atveju Institucija padarė pagrįstą išvadą, kad M. A., atlikdamas darbus valstybinėje žemėje, pažeidė teisės aktų reikalavimus, dėl to pagrįstai buvo patrauktas administracinę atsakomybę.

17. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punkte įtvirtinta, jog žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo savo naudojamuose žemės sklypuose vykdydami ūkinę ir kitą veiklą, nepažeisti gretimų žemės sklypų savininkų ar naudotojų ir gyventojų teisių ir įstatymų saugomų interesų. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 9 straipsnis numato, jog piliečiai, suinteresuota visuomenė, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys privalo saugoti aplinką, tausoti gamtos išteklius ir nepažeisti kitų gamtos išteklių naudotojų teisių bei interesų. Iš šių teisės aktų normų analizės akivaizdu, jog įstatymas saugo žemės savininkų nuosavybės teises, aplinką ir gamtos išteklius, tuo tarpu teisei priešingi veiksmai užtraukia atitinkamą atsakomybę. Šiuo atveju Pareiškėjas, atlikdamas darbus valstybinėje žemėje, Institucijos vertinimu pažeidė valstybės interesus, atlikdamas darbus jam nepriklausančioje žemėje, o taip pat netausojo joje esančių gamtos išteklių, pažeidė šių išteklių naudotojų teises ir interesus. Aukštesnysis teismas sutinka su tokiu Institucijos vertinimu, kadangi M. A., žinodamas, kad žemė, kurioje atliko darbus, jam nepriklauso, turėjo suprasti, kad toks veikimas pažeidžia šios žemės, šiuo atveju - valstybės interesus, tačiau nepaisant to, norėjo taip veikti ir veikė. Tuo tarpu Pareiškėjo argumentai, jog jis norėjo sutvarkyti aplinką, nesudaro pagrindo netaikyti jam administracinės atsakomybės pagal ANK 264 straipsnio 1 dalį, kadangi nepaisant tikslo ir motyvo, kuriais remiantis buvo atlikti tvarkymo darbai valstybinėje žemėje, tam reikalingi teisės aktų tvarka išduoti leidimai.

18. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta akivaizdu, kad Institucijos Nutarimu M. A. buvo pagrįstai patrauktas administracinę atsakomybę už tai, kad atliko darbus valstybinėje žemėje, tam neturėdamas reikalingų leidimų. Šios aplinkybės byloje įrodytos tiek rašytiniais įrodymais, tiek liudytojų parodymais, tiek paties Pareiškėjo paaiškinimais. Vien tai, kad M. A. nurodo nežinojęs, jog minėtiems darbams jis privalėjo turėti leidimus, nesudaro pagrindo jo atžvilgiu nutraukti administracinio nusižengimo teiseną. Sutiktina su skundo argumentu, jog įstatymų ir kitų teisės aktų nežinojimas neatleidžia nuo administracinės atsakomybės, kaip tai numatyta ir ANK 2 straipsnio 2 dalyje. Tuo tarpu vien tai, kad Nutarime nebuvo išskirta, kuriuos konkrečiai teisės aktus ir jų reikalavimus pažeidė Pareiškėjas, taip padarydamas ANK 264 straipsnio 1 dalyje numatytą administracinį nusižengimą, priešingai pirmosios instancijos teismo išvadai, savaime nesudaro pagrindo naikinti Nutarimo. Akivaizdu, jog M. A. suprato, dėl kokių darbų ir kokių pagrindu buvo patrauktas administracinę atsakomybę pagal ANK 264 straipsnio 1 dalį, jis pats neneigė atlikęs darbus ir valstybinėje žemėje, kas tik įrodo, kad Nutarimo dalis dėl jo patraukimo administracinę atsakomybę padarius ANK 264 straipsnio 1 dalyje numatytą uždraustą veiką, yra pagrįsta.

19. Sutiktina su Institucijos apeliacinio skundo argumentu, jog skundžiamoje nutartyje pirmosios instancijos teismas iš esmės nevertino M. A. veiksmų atliekant darbus valstybinėje žemėje, remdamasis tik paties Pareiškėjo paaiškinimais. Tai tik patvirtina manymą, kad šiuo atveju administracinės atsakomybės teisenos nutraukimas dalyje dėl M. A. padaryto administracinio nusižengimo, numatyto ANK 264 straipsnio 1 dalyje, padarymo, buvo formalus ir nepagrįstas, tuo tarpu būtent Institucijos Nutarimas dalyje dėl administracinės atsakomybės pritaikymo Pareiškėjui dėl minėto administracinio nusižengimo padarymo ir nuobaudos paskyrimas yra teisingas ir pagrįstas.

20. Atsižvelgiant į tai, aukštesnysis teismas sprendžia, jog Alytaus apylinkės teismo 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartis keistina - panaikintina nutarties dalis, kuria tenkintas M. A. skundas ir panaikintas Institucijos Nutarimas dalyje dėl M. A. pripažinimo padarius administracinį nusižengimą bei administracinės atsakomybės teiseną nutraukta. Šioje dalyje priimamas naujas sprendimas - netenkinti M. A. skundo dėl Institucijos Nutarimo dalyje dėl administracinio nusižengimo, numatyto ANK 264 straipsnio 1 dalyje, padarymo ir šioje dalyje palikti nepakeistą Institucijos Nutarimą.

21. Atsižvelgiant į tai, jog keistina pirmosios instancijos teismo nutartis ir paliekamas galioti Nutarimas dalyje dėl M. A. pripažinimo padarius administracinį nusižengimą, numatytą ANK 264 straipsnio 1 dalyje, aukštesnysis teismas taip pat patikrina Institucijos paskirtos nuobaudos už šį nusižengimą pagrįstumą.

22. ANK 34 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad administracinės nuobaudos ir administracinio poveikio priemonės rūšys parenkamos iš ANK specialiosios dalies straipsnyje nurodytų administracinių nuobaudų ir administracinio poveikio priemonių rūšių, atsižvelgiant į padaryto administracinio nusižengimo pobūdį, pažeidėjo kaltės formą ir rūšį, asmenybę, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes. Be kita ko, baudos dydis nustatomas atitinkamai pagal straipsnio sankcijoje numatytų minimalios ir maksimalios baudų vidurkį, atsižvelgiant į padaryto administracinio nusižengimo pobūdį, pažeidėjo kaltės formą ir rūšį, asmenybę, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes (ANK 34 straipsnio 2, 3, 4 dalys).

23. ANK 264 straipsnio 1 dalies sankcijoje numatyta, kad šio nusižengimo padarymas užtraukia įspėjimą arba baudą asmenims nuo trisdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų ir baudą juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo devyniasdešimt iki dviejų šimtų devyniasdešimt eurų.

24. Institucija, sprendama administracinių nuobaudų paskyrimo klausimą M. A., Nutarime nurodė, kad atsižvelgiant į ANK 34 straipsnio 1 ir 2 dalies nuostatas, Pareiškėjui už ANK 264 straipsnio 1 dalyje numatyto administracinio nusižengimo padarymą skirtina minimali ANK 264 straipsnio 1 dalies sankcijoje numatyta nuobauda – įspėjimas. Atsižvelgiant į byloje nustatytas aplinkybes, pažeidimo padarymo pobūdį ir kitas reikšmingas nuobaudos skyrimui aplinkybes, apeliacinės instancijos teismas teisės taikymo klaidų skiriant administracinę nuobaudą nenustatė, dėl ko Institucijos skirta nuobauda paliktina nepakeista.

Dėl administracinių nusižengimų, numatytų ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse, padarymo

25. Aukštesnysis teismas, įvertinęs Institucijos apeliacinio skundo argumentus, skundžiamos pirmosios instancijos teismo nutarties motyvus, rašytinę bylos medžiagą, konstatuoja, jog Alytaus apylinkės teismo nutartis dalyje dėl dalies Institucijos Nutarimo panaikinimo ir

administracinės atsakomybės teisenos nutraukimo pagal ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalis M.A. yra pagrįsta ir teisėta, todėl šioje dalyje Institucijos skundo nėra pagrindo tenkinti.

26. Administracinės atsakomybės taikymas už bet kurį administracinį nusižengimą turi būti pagrįstas ne tik objektyviųjų nusižengimo sudėties požymių, bet ir kaltės nustatymu (ANK 2 straipsnio 3 dalis). ANK 7 straipsnyje nurodyta, kad asmuo pripažįstamas kaltu dėl administracinio nusižengimo padarymo, jeigu jis šį teisės pažeidimą padarė tyčia ar dėl neatsargumo. Kaltė, pasireiškianti tyčia ar neatsargumu, yra būtinas kiekvieno administracinio nusižengimo požymis – nesant asmens kaltės, negalima jo administracinė atsakomybė. Teismų praktika pažymi, kad kaltės forma ir rūšis atskleidžiami ne tik išsiaiškinant, kaip traukiamas atsakomybėn asmuo suvokė ir įvertino savo daromų veiksmų ar neveikimo pobūdį, padarinius, kokios paskatos nulėmė administracinio nusižengimo padarymą ir kokių padarinių šiais veiksmais buvo siekiama, bet kartu tiriant bei įvertinant ir išorinius (objektyviuosius) administracinio nusižengimo požymius – atliktus veiksmus, jų pobūdį, intensyvumą, būdą, pastangas juos padarant, situaciją, kuriai esant tie veiksmai buvo padaryti, ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2024 m. rugsėjo 24 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-37-511/2024).

27. Priimant sprendimą patraukti asmenį administracinėn atsakomybėn negali būti abejonių dėl administracinio nusižengimo fakto ir nusižengimą padariusio asmens kaltės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartys atnaujintose administracinių nusižengimų bylose Nr. 2AT-38-976/2020, 2AT-57-976/2020, 2AT-68-303/2022). Asmens kaltumas administracinių nusižengimų bylose gali būti konstatuotas tik kai, ištyrus proceso metu surinktus įrodymus, nelieta jokios protingos abejonės, kad traukiamas administracinėn atsakomybėn asmuo padarė veiką, už kurią turi būti skiriama nuobauda.

28. ANK 569 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad teismas ir administracinių nusižengimų bylas ne teismo tvarka nagrinėjanti institucija (pareigūnas) įrodymus įvertina pagal savo vidinį įsitikinimą, pagrįstą išsamiu ir nešališku visų bylos aplinkybių išnagrinėjimu, vadovaudamiesi įstatymu. Iš šios teisės normos galima daryti išvadą, kad konstatuoti tam tikro fakto buvimą ar nebuvimą galima tik remiantis byloje surinktų įrodymų visuma, o ne atskirais įrodymais. Nustatant teisiškai reikšmingas aplinkybes, turi būti įvertintas surinktų įrodymų pakankamumas, jų nuoseklumas, galimi jų prieštaravimai, logiškumas, atitinkamų duomenų nurodymo aplinkybės, įrodymų šaltinių patikimumas. Įrodymų vertinimas, kaip objektyvios tiesos nustatymo procesas, grindžiamas subjektyviu faktoriumi - vidiniu įsitikinimu.

29. Nutarimu M. A. buvo pripažintas kaltu padaręs administracinius nusižengimus, numatytus ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse ir jam skirtos nuobaudos už tai, kad 2025 m. sausio mėn. (tiksliai data nenustatyta) jis tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo dalį, adresu (duomenys neskelbtini), (unikalus daikto Nr. (duomenys neskelbtini)) tuo pačiu atliko darbus ir valstybinėje žemėje (neturint teisės aktų nustatyta tvarka išduoto leidimo) Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje, t. y.: atliekant žemės tvarkymo darbus valstybinėje žemėje Nemuno upės vago 856,93 m² plote gruntu užpilta valstybinė žemė Nemuno upės vagoje salą sujungiant su pakrante ir esamos salos Nemuno upės vagoje užpylimas - užstumdytas žemėmis, kur tokie darbai vykdyti 631,33 m² plote. Šių darbų metu buvo pakeistas reljefas ir (ar) žemės paviršius, natūralus hidrografinis tinklas (pakeistas hidrologinis režimas). Nurodyta, kad M. A. tokiais veiksmais pažeidė Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 98 straipsnio 1 dalies 4 punkto, 7 punkto, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 21 straipsnio 1 dalies 7 punkto, Lietuvos

Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo 9 straipsnio, Lietuvos Respublikos vandens įstatymo 8 straipsnio 1 dalies, 11 straipsnio 1 dalies, 14 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

30. Apeliacinės instancijos teismas, patikrinęs M. A. administracinio nusižengimo bylą įrodymų vertinimo bei teisės taikymo aspektu, sutinka su apylinkės teismo išvadomis, jog objektyvių duomenų, kad Pareiškėjas užpylė pakrantę gruntu, taip panaikindamas salą, byloje nėra. Atsižvelgiant į tai, neįrodytas M. A. pareikštas kaltinimas ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse padarytų administracinių nusižengimų padarymu, dėl ko pagrįstai pirmosios instancijos teismo sprendimu buvo panaikintas Institucijos Nutarimas šioje dalyje ir administracinės atsakomybės teiseną nutraukta. Nesutikti su apylinkės teismo argumentacija bei naikinti apylinkės teismo procesinio sprendimo dalį Institucijos apeliaciniame skunde pateiktu aptariamo įvykio faktinių aplinkybių vertinimu, teisinio pagrindo nėra. Kaip matyti iš skundžiamos apylinkės teismo nutarties, teismas rėmėsi įstatymo nustatyta tvarka surinktais ir teismo bylos nagrinėjimo metu patikrintais įrodymais. Pirmosios instancijos teismas nutartyje aiškiai išdėstė priimto procesinio sprendimo motyvus bei įrodymus, kuriais grindžiamos teismo išvados, taigi jokie esminiai procesiniai pažeidimai bylos nagrinėjimo metu padaryti nebuvo. Apeliacinės instancijos teismas, dalyje dėl administracinės atsakomybės teisenos M. A. atžvilgiu nutraukimo pagal ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalis, sutinka su apylinkės teismo atliktu įrodymų vertinimu bei teisės taikymu ir pritaria apylinkės teismo išvadoms, neturi pagrindo daryti kitokias išvadas dėl duomenų byloje vertinimo ir jais nustatytų faktinių aplinkybių, nei tai darė apylinkės teismas.

31. Pagal Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 98 straipsnio 1 dalies 4 punktą draudžiama paviršinius vandens telkinius, išskyrus dirbtinius vandens telkinius, paversti kitomis žemės naudmenomis, o pagal 7 punktą paviršiniuose vandens telkiniuose draudžiama reguliuoti (tvenkti (patvenkti) ir kitais būdais keisti vandens lygį, gylį ir (arba) krantų liniją) upes ir ežerus, išskyrus atvejus, kai: a) atliekami paviršinių vandens telkinių tvarkymo darbai; b) įrengiamos maudyklos, bendrojo naudojimo krantinės miestuose ir miesteliuose; c) atliekami vidaus vandens kelių įrengimo ir (ar) priežiūros darbai; d) eksploatuojami žemės gelmių išteklių telkiniai ežeruose; e) statomi ir (ar) rekonstruojami melioracijos statiniai, inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos, specialiosios paskirties pastatai; f) vykdomos žuvų išteklių apsaugos priemonės (dirbtinių nerštaviečių, žuvų pralaidų, aptekėjimo kanalų ir pan. įrengimas); g) vykdomos potvynių prevencijos priemonės (polderių sistemų, krantosaugos statinių, apsauginių pylimų, vandens nuvedimo kanalų ir pan. įrengimas); h) vykdomi ekstremaliųjų įvykių ir (ar) avarijų padarinių likvidavimo darbai; i) atkuriamas erozijos nuardyta kranto linija ir (ar) taikomos kitos priešerozinės kranto apsaugos priemonės; j) vykdomi gerą vandens telkinio būklę užtikrinantys darbai ir darbai, skirti saugomų rūšių ir buveinių apsaugos priemonėms įgyvendinti; k) vykdomi nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimai ar tvarkybos darbai; l) užtikrinama nepakitusi valstybės sienos padėtis.

32. Pagal Lietuvos Respublikos vandens įstatymo 8 straipsnio 1 dalį šio įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo, Žemės gelmių įstatymo, Žuvininkystės įstatymo ir Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymo nustatytais atvejais vandens telkinius ir (arba) jų vandenį naudoti galima tik turint teisės aktų nustatyta tvarka išduotus leidimus arba šio įstatymo 9 straipsnyje nustatyta tvarka įsiregistravus paviršinį vandenį naudojančių asmenų registracijos sąrašė. Pagal 11 straipsnio 1 dalį paviršiniai vandens telkiniai tvarkomi (šalinama perteklinė augalija, dugno nuosėdos, paskleidžiamas mineralinis gruntas paviršinio telkinio dugne ir kiti, su šiais darbais susiję paviršinių vandens telkinių pakrančių tvarkymo darbai) vadovaujantis paviršinių vandens telkinių tvarkymo aplinkosaugos reikalavimais, kuriuos nustato aplinkos ministras,

juose nustatydamas: 1) paviršinių vandens telkinių tvarkymo laikotarpius ir reikalavimus, atsižvelgiant į žuvų neršto ir paukščių perėjimo laiką; 2) iš paviršinių vandens telkinių iškastų dugno nuosėdų, pašalintos augalijos ir kitų paviršinių vandens telkinių tvarkymo metu susidarančių atliekų tvarkymo reikalavimus; 3) reikalavimus, kada be apribojimų gali būti šalinama vandens augalija paviršiniuose vandens telkiniuose, atsižvelgiant į šalinamos augalijos plotą paviršiniame vandens telkinyje; 4) reikalavimus, kada privaloma teikti pranešimą aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančioms institucijoms apie planuojamą vykdyti paviršinio vandens telkinio tvarkymą arba rengti paviršinio vandens telkinio tvarkymo projektą, atsižvelgiant į numatomą tvarkyti vandens telkinio plotą ir planuojamus vykdyti tvarkymo darbus; 5) paviršinio vandens telkinio tvarkymo projekto ir (arba) pranešimo apie paviršinio vandens telkinio tvarkymą sudėties, rengimo ir derinimo reikalavimus. Pagal 14 straipsnio 1 dalį draudžiama reguliuoti upes ir (arba) ežerus - tvenkti (patvenkti) ir kitais būdais keisti jų vandens lygį, gylį ir (arba) krantų liniją, hidrologinį režimą, sutrikdant vandens telkinio maitinimą paviršiniais ir požeminiais vandenimis, panaikinti, tiesinti ar perkelti upės vagą, nukreipiant vandens tėkmę vamzdynu po žeme, išskyrus šio straipsnio 2 dalyje ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytus atvejus.

33. Institucija M. A. kaltę padarius administracinius nusižengimus, numatytus ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse, grindė 2025 m. vasario 20 d. iš Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Aplinkos kokybės departamento Taršos prevencijos ir cheminių medžiagų kontrolės skyriaus raštu Nr. (duomenys neskelbtini) gauta atliktų darbų matavimo ataskaita. Įvertinus ataskaitos duomenis Institucija nustatė, kad M. A., tvarkydamas sau nuosavybės teise priklausančio žemės sklypo dalį, adresu (duomenys neskelbtini), (unikalus daikto Nr. (duomenys neskelbtini)) tuo pačiu atliko darbus ir valstybinėje žemėje (neturint teisės aktų nustatyta tvarka išduoto leidimo) Nemuno upės paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juostoje ir vandenyje, t. y.: atliekant žemės tvarkymo darbus valstybinėje žemėje Nemuno upės vago 856,93 m² plote gruntu užpilta valstybinė žemė Nemuno upės vagoje salą sujungiant su pakrante ir esamos salos Nemuno upės vagoje užpylimas - užstumdymas žemėmis, kur tokie darbai vykdyti 631,33 m² plote. Šių darbų metu buvo pakeistas reljefas ir (ar) žemės paviršius, natūralus hidrografinis tinklas (pakeistas hidrologinis režimas). Atsižvelgiant į tai, buvo apskaičiuota Pareiškėjo padaryta žala aplinkai (8435,43 Eur), 2025 m. gegužės 26 d. surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. (duomenys neskelbtini) ir Nutarimas.

34. Apygardos teismo vertinimu, nagrinėjamu atveju Institucija neįrodė neginčijamais įrodymais M. A. kaltės Nutarimo dalyje, jog jis, atliekant žemės tvarkymo darbus valstybinėje žemėje Nemuno upės vago 856,93 m² plote, gruntu užpylė valstybinę žemę Nemuno upės vagoje salą sujungiant su pakrante ir užpylė – užstumdė esamą salą Nemuno upės vagoje, kur tokie darbai vykdyti 631,33 m² plote, bei kad šių darbų metu buvo pakeistas reljefas ir (ar) žemės paviršius, natūralus hidrografinis tinklas (pakeistas hidrologinis režimas). Sutiktina su pirmosios instancijos teismo ir Pareiškėjo atsiliepiamo į Institucijos apeliacinį skundą argumentais, jog Institucija nevertino Pareiškėjo nurodytų aplinkybių, kad Nemuno upėje buvusi sala galimai jau anksčiau, t. y. iki 2025 m. sausio mėnesio atliktų M. A. veiksmų, buvo susijungusi su krantu ir jokios atskiros salos tuo metu jau nebuvo, nepašalino administracinio nusižengimo nagrinėjimo metu kilusių prieštaravimų, dėl ko Nutarimas šioje dalyje buvo pagrįstai panaikintas pirmosios instancijos teismo nutartimi.

35. Pažymėtina, jog Institucija savo apeliaciniame skunde nurodė, kad gavusi skundą ir atlikusi patikrinimą, nebeturėjo galimybės nustatyti kokia situacija buvo iki M. A. atliktų savavališkų žemės tvarkymo darbų. Tokia Institucijos pozicija atskleidžia, jog priimant Nutarimą ir

patraukiant M. A. administracinę atsakomybę už ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse numatytų administracinių nusižengimų padarymą, buvo vadovojamasi prielaidomis, jog būtent jo veiksmų pasekmėje Nemuno upės vagoje buvo užpilta valstybinė žemė, salą sujungiant su pakrante ir užpilta – užstumdyta žemėmis esama sala Nemuno upės vagoje, neturint pagrįstų įrodymų. Visgi, pirmosios instancijos teismo Nutarimo dalies panaikinimą ir administracinės atsakomybės teisenos nutraukimą M. A. atžvilgiu dėl ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse numatytų administracinių nusižengimų padarymo pagrįstumą patvirtina ir kiti bylos duomenys.

36. Kad Pareiškėjo kaltė padarius ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse numatytus administracinius nusižengimus nėra įrodyta, patvirtina ir pirmosios instancijos teisme apklaustų asmenų parodymai. Institucijos atstovas M. V., be kita ko, paaiškino, kad anksčiau nežiūrėjo kokia situacija buvo su sala, tik tikrino pagal gautą informaciją ir tuo metu, apžiūros aktu konstatavo aplinkybes. Atvykus jau matėsi pakrantės vėžos, stumdyta pakrantė ir tuo metu atvyko pareigūnai. Iki to laiko, jokie geologiniai tyrimai nebuvo daromi. Negali pakomentuoti to, ar sumažėjęs vandens slėgis galėjo sujungti teritorijas. Liudytojas B. V. parodė, jog kada matavimai prieš 2025 m. sausio mėnesio matavimą buvo atliekami negali atsakyti, nes jis šiame objekte buvo tik vieną dieną, šiame objekte nėra buvęs anksčiau, neprašė duomenų, kada žemėlapis, kuriuo naudojantis atliko matavimus, yra sukurtas. Liudytojas J. J. parodė, kad pagal gautą pranešimą vyko į apžiūrą, (duomenys neskelbtini). Nuvyko pasižiūrėti kaip buvo valytas Nemunas ir, kad ten supiltas ant kranto smėlis. Ar buvo pažeidimas ar ne, nustatyti nebuvo galima, todėl surašė aktą, kad atliktų matavimus. Nusprendė, kad yra užpilta, nes kai natūraliai viskas suformuota, krantai būna apaugę, yra šlaitai. Augalija matėsi ten, kur buvo sujungtas smėlis su krantu. Liudytojas M. Z. parodė, kad kai atvyko apžiūrėti, pamatė, kad viskas išstumdyta, tolimiausias salos taškas nebuvo užstumdytas, dar buvo likę vietos. Kai buvo atlikti matavimai, tik tada sužinojo, kad ten yra sala. Vadinasi tarp salos ir kranto buvo vanduo. Kad ten buvo sala tai nustatė B. V., rėmėsi jo pateikta informacija. M. A. nėra pateikęs tokių duomenų, kada vyko lyginimo darbai, o kada sujungimas kranto su sala. Jis visada teigė, kad „aš dariau, aš dariau“. Todėl jis vertina, kad M. A. sujungė krantą su sala, kadangi jis pasakė, jog stumdė tą gruntą. Atsivertus geoportalą, google maps, sala yra. Neaišku, kada nuotraukos darytos, koks vandens slėgis yra. Geologiniai tyrimai nebuvo atlikti. Aukštesniojo teismo vertinimu, visų apklaustų asmenų parodymai patvirtina iš esmės tas pačias aplinkybes - jog M. A. kaltė Nemuno upės vagoje užpylus valstybinę žemę, salą sujungiant su pakrante ir užpylus - užstumdyti žemėmis esamą salą Nemuno upės vagoje, buvo suponuojama vien dėl to, jog jis atliko darbus šalia jam priklausančio sklypo esančioje valstybinėje žemėje. Tačiau aukštesnysis teismas sprendžia, kad toks administracinė atsakomybė patraukto asmens kaltės nustatymas, nesant jokių pagrįstų įrodymų, nėra teisėtas. Juo labiau, byloje esantys duomenys ir paties M. A. paaiškinimai bei į bylą pateikti dokumentai patvirtina, jog Nemuno upėje buvusi sala galimai jau anksčiau, t. y. iki 2025 m. sausio mėnesio atliktų M. A. veiksmų, buvo susijungusi su krantu ir jokios atskiros salos tuo metu jau nebuvo.

37. Pagal bylos duomenis matyti, kad M. A. nuo pat administracinio nusižengimo tyrimo pradžios neneigė atlikęs darbus valstybinėje žemėje, tačiau neigė darbų atlikimą Nemuno vagoje, salos sujungimą su pakrante ir esamos salos Nemuno upės vagoje užpylimą - užstumdytą žemėmis. Institucijai pateiktame 2025 m. birželio 16 d. paaiškinime Pareiškėjas be kita ko nurodė, kad pakrantės žemės paviršiaus lyginimo darbų metu neužpylė gruntą valstybinės žemės Nemuno upės vagoje salą sujungiant su pakrante bei atkreipė dėmesį, kad Institucijos pareigūnai, skaičiuodami galimai užpiltą upės vagos plotą naudojo ortofoto nuotrauką, kuri neatitiko faktinės situacijos vietoje, t. y. joje pavaizduota sala akivaizdžiai skiriasi su geoportalas.lt. esančių aktualių ortofoto nuotraukų, iš kurių matyti, kad salos nėra. Visą tos vietovės pokytį galima matyti geoportalas.lt įvairių laikotarpių ortofoto nuotraukose,

iš kurių akivaizdžiai matyti, kad skaičiavimui Institucijos naudota ortofoto nuotrauka skiriasi nuo faktinės ir pirminės būklės, t. y. iš geoportale esančių ortofoto nuotraukų matyti, kad per 30 metų laikotarpį upės pakrantė yra pakitusi. 2023 m. jokios atskiros salos nesimato ir 2025 m. atliekant pakrantės lyginimo darbus jos toje vietoje nebuvo. Be to, nors jis ir neužpylė upės vagos, tačiau pasak M. A., surašant tokį kaltinimą galimai net nebuvo aiškintasi, kas yra upės vaga ir kur ji Nemuno upėje yra, tuo tarpu iš pateikto kaltinimo nėra aišku, kur galimai buvo upės vagos slėnio žemutinė dalis. Taip pat nurodė, kad neaišku kokias duomenimis ir (ar) kriterijais buvo vertinami reljefo ir (ar) žemės paviršius pakeitimai, natūralaus hidrografinio tinklo pakeitimai (pakeistas hidrologinis režimas). Pareiškėjo teigimu, Institucija netinkamai paskaičiavo žalos aplinkai dydį.

38. Iš bylos duomenų matyti, kad M. A. jam inkriminuoto administracinio nusižengimo padarymą ginčijo tuo pagrindu, jog Institucija rėmėsi neatnaujintais duomenimis apie ginčo vietos situaciją. Siekdamas tai pagrįsti, Pareiškėjas bylos nagrinėjimo metu pirmosios instancijos teisme 2025 m. rugsėjo 17 d. pateikė duomenis, kad 2025 m. rugpjūčio 27 d. kreipėsi į svetainės www.geoportal.lt administratorių dėl žemėlapių neatitikimo su ortofoto žemėlapiu. 2025 m. rugsėjo 1 d. Pareiškėjas gavo iš minėtos svetainės atsakymą, kuriame nurodoma, jog duomenys neatitinka tikrovės – buvo panaikinta sala ir portalo situacija bus pakoreguota. Todėl remiantis duomenimis, esančiais viešoje erdvėje, M. A. teigimu, galima nesunkiai nustatyti, kad ginčo salos, esančios Nemune, priklausančios (duomenys neskelbtini) seniūnijai, susiliejamasis su krantu buvo savaiminis, kuris įvyko dar iki 2009 metų.

39. Aukštesnysis teismas sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, jog nagrinėjamoje byloje neginčijamais įrodymais nebuvo patvirtinta, kad M. A. padarė jam inkriminuojamus administracinius nusižengimus, numatytus ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse. Institucija neįrodė, kad būtent Pareiškėjo veiksmais buvo sujungta Nemuno upės vagoje esanti sala su pakrante ir užpilta – užstumdyta žemėmis esama sala Nemuno upės vagoje. Akivaizdu, jog Institucija tokią prielaidą padarė remdamasi Pareiškėjo iš tiesų atliktais veiksmais, t. y. atliktais darbais valstybinėje žemėje, tačiau tai savaimine nepatvirtina, kad būtent šių darbų pasekmėje buvo sujungta sala su pakrante ir užpilta esama sala. Būtent vadovaudamasi padaryta prielaida Institucija vertino atliktus matavimus, apskaičiavo padarytą žalą, tuo tarpu visiškai neįvertindama kitos galimos, Pareiškėjo nurodytos versijos, kad ginčo sala jau iki jo veiksmų buvo natūraliai susijungusi su pakrante - tai patvirtino tiek matavimus įvykio vietoje atlikęs specialistas, tiek Institucijos atstovas, kurie iš esmės nurodė, kad nebuvo tikrinama, kokia buvo ginčo salos padėtis iki 2025 m. sausio 20 d. atlikto patikrinimo. Tą patvirtina ir apeliaciniame skunde nurodytas argumentas, jog Institucija, gavusi skundą ir atlikusi patikrinimą, nebeturėjo galimybės nustatyti kokia situacija buvo iki M. A. atliktų savavališkų žemės tvarkymo darbų. Atkreiptinas dėmesys, jog į įvykio vietą atlikti patikrinimą vykęs Institucijos atstovas J. J. nurodė, kad atvykus matėsi augalija ten, kur buvo sujungtas smėlis su krantu. Atsižvelgiant į tai, jog pasak Institucijos M. A. jam inkriminuojamą veiką, t. y. esamos salos Nemuno upės vagoje sujungimą su pakrante, buvo padaręs prieš itin trumpą laiką iki atlikto patikrinimo, logiška, kad augmenija toje vietoje nebūtų spėjusi užaugti. Juo labiau, aplinkybės, kad ginčo vieta yra apaugusi augmenija, patvirtina ir Pareiškėjo pateiktas antstolio G. S. 2025 m. balandžio 18 d. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolai - jame nurodyta, kad šalia vandens kranto linijos, matyti sena auganti žolė. Vizualiai matoma, jog esama kranto linija yra susiformavusi seniai, šalia jos auga įvairūs vandens augalai. Taip pat pateikta internetinės svetainės www.geoportal.lt skirtingų metų ortofoto duomenų informacija, patvirtinanti, kad faktinių aplinkybių konstatavimo vietoje buvusi sala Nemuno upėje jau ilgą laiką, t. y. www.geoportal.lt duomenimis jau nuo 2009 metų, yra suaugusi su krantu.

40. Aptartų duomenų visetas, aukštesniojo teismo vertinimu, pagrindžia apylinkės teismo padarytą išvadą, jog šiuo atveju nebuvo objektyviais duomenimis pagrįstos M. A. inkriminuočių ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalyse numatytų administracinių nusižengimų sudėtys. Institucija neįrodė, kad būtent M. A., atlikdamas darbus valstybinėje žemėje, t. y. atliekant žemės tvarkymo darbus Nemuno upės vagoje 856,93 m² plote, gruntu užpylė valstybinę žemę Nemuno upės vagoje, salą sujungiant su pakrante ir užpylė – užstumdė žemėmis esančią salą Nemuno upės vagoje, kur tokie darbai vykdyti 631,33 m² plote. Priimant Nutarimą ir patraukiant administracinę atsakomybę M. A., nebuvo patikrintos Pareiškėjo nurodytos aplinkybės, jog ginčo sala dar iki jo atliktų darbų savaime natūraliai buvo susijungusi su pakrante, Institucija nesiėmė veiksmų šioms aplinkybėms išsiaiškinti ir atsiradusiems prieštaravimams pašalinti. Atsižvelgiant į tai, Alytaus apylinkės teismo 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartimi pagrįstai buvo panaikinta Nutarimo dalis dėl M. A. patraukimo administracinę atsakomybę pagal ANK 256 straipsnio 5 ir 7 dalis ir administracinės atsakomybės teisena nutraukta. Aukštesnysis teismas neturi pagrindo sutikti su apeliacinio skundo argumentais šioje apimtyje, todėl skundžiama pirmosios instancijos teismo nutartis šioje dalyje paliekama nepakeista, o skundas atmetamas.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 653 straipsnio 1 dalies 4 punktu,

n u t a r i a :

Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos apeliacinį skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartį dalyje dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2025 m. birželio 17 d. nutarimo Nr. (duomenys neskelbtini) (ROIK: (duomenys neskelbtini)), kuria nutraukta administracinės atsakomybės teisena M. A. atžvilgiu dėl administracinio nusižengimo, numatyto Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 264 straipsnio 1 dalyje, padarymo ir šioje dalyje Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos 2025 m. birželio 17 d. nutarimą Nr. (duomenys neskelbtini) (ROIK: (duomenys neskelbtini)) palikti nepakeistą.

Kitose dalyse Alytaus apylinkės teismo Alytaus rūmų 2025 m. rugsėjo 29 d. nutartį palikti nepakeistą.

Ši Kauno apygardos teismo nutartis įsiteisėja jos paskelbimo dieną.

Teisėja Daina Dyburienė